

IRENA

Kdyby šlo paměť lidského hardwaru vyměnit, jak to jde u počítače! Nechat tam jen ty vzpomínky, o které stojím, aby mi otisk v mozku jak varovný majáček hned nepřipomínal každou otřesnou událost. Když se manžel zabil, bylo mi šestadvacet, našim dvojčatům sedm. Až po letech dáte za pravdu všem, kdo vás utěšovali slovy: Život jde dál, čas je nejlepší lékař, čas je milosrdný... Ohladí každou bolest jak voda oblázek, i když otisk zůstává. Pak stačí situace a majáček už bliká. Anebo moje máti. Je tak pesimistická! „Irenko, my jsme smolná rodina, raději se s tím smíř.“

Mlčím, ale uvnitř vzdoruju. Já se nechci smířit. Nejsem indická vdova, neupálili mě se Zdeňkem na hranici, mám právo žít!

Jednou jsem to řekla nahlas. Její zděšení jako by zvěstovalo válku. Nemůžu za to, že ona nedokáže vyjít z provinčního kruhu malého města. Ať si tam dožije, ale vtaňovat se do něj nenechám. Víím, co teď musím. Musím se zbavit toho strachu, který na mě máma od malička přenášela. Odříkávám si, že už NEBUDU: Vzorná. Poslušná. Přizpůsobivá. Slušná. Ohleduplná. Knižní hrdinka.

BUDU: Otevřená, sebevědomá, upřímná. Svá.

Jak jen táta dokázal žít s ní čtvrt století a mít ji pořád rád (já ji také miluju, ale...) Možná mu její ustrašenost

vyhovovala, připadal si vedle ní silný... Hlavně si vždycky dělal, co chtěl, zatímco ona se mu jen přizpůsobovala, odečítala mu z očí, kmitala. Dnes už vím, že nežila svůj život, ale jeho.

Táta od ní odešel. Žije s přítelkyní. Ještě nás s mamkou podržel v krizi po Zdeňkově smrti. Nezazlívám mu odchod, pro mě je pořád tátou, kdykoli ho potřebuju. Takových příležitostí ubývá – jemu je sedmdesát, mně už bylo čtyřicet. Někdy mám dokonce pocit, že začíná vzhlížet on ke mně.

Zato máma! Považuje naši rodinu za prototyp smůly. „Dcera vdova, manžel si našel rajdu, za co? Za co?“ fňuká.

Mám chuť s ní zatřást a zařvat: Mami, tvůj zeť se zabil, protože si myslel, že je králem sjezdovek. A kdoví, zda se nepřeváděl na svahu před nějakou studentkou. Nejvíc chybí mně, proč z toho děláš svoji osobní tragédii? Můj chlap je mrtvý, ale tvůj tě opustil! A víš proč? Protože bys mohla být prezidentkou nešťastných! Jo, mohla bys založit světový svaz lidí, předurčených vlastní vůlí a povahou k osobnímu neštěstí, protože tě baví se v ublíženosti šťourat, rozedírat tu hnisavou ránu, jen aby se náhodou nezahojila...

Vím, že to neudělám. Mám ji ráda a vděčím jí za moc. Hlavně za pomoc s dětmi poté, co mi jeden telefonát z Krkonoš změnil život. Od té doby mám v hlavě ten majáček. Ale já ho tam už nechci, chci sakra žít, protože jsem ve věku, kdy se některé mé kolegyně teprve rozhodují, zda pokračovat v kariéře nebo konečně založit rodinu! Nejsem stará a nemám odžito. Ještě můžu být jiná. Odvážnější. Otevřenější. Nezávislejší.

Dokážu to? Ve skutečnosti jsem srab. Asi jsem se mámě

opravdu povedla dle jejích představ, takže si někdy připadám jak balíček, který by mohly nabízet hypermarkety se sloganem: Dva v jednom. V práci jsem jak táta, umím se prosadit, jít si za svým, v osobním životě připomínám mámu. V následujícím příběhu jsem pochopila, o co v životě jde. Být tím, kým opravdu jsem.

PETR

Někdy mám pocit, že nenávidím všechny ženy. Říkám si: Obejdeš se bez nich. Vyspat se s nimi a adié! Jen si je nepřipustit k tělu. Jsou jak pijavice, přisají se a nezbavíš se jich.

Ha ha ha... Nezbavíš se jich, to si trochu fandím, zatím se ta jedna jediná, kterou jsem si vzal, zbavila mne. To jsem ale ještě nebyl ředitelem fabriky. Vzala si a opustila obyčejného inženýra. Technokrata, to zdůrazňuju. Na tom si dokonce zakládám. Obor, v němž je mi dobře. Všechno se dá odhadnout, změřit. Žádné překvapení ani zklamání. Leda bych se přepočítal, ale pak jde o moji chybu.

Nikdy jsem si s ženskými nerozuměl. Nerozumím si ani s vlastní sestrou, starší o dva roky. Máloco nás přinutí přiznat si příbuzenství. Od té doby, co se o to už nemůžou snažit rodiče, nepočítám-li jejich narozeniny a svátky Dušiček, kdy se s Blankou a její rodinou setkám aspoň u jejich hrobu, jsme vůči sobě cizejší než pivní kamarádi. I ti si toho povědí víc a s upřímnějším nasazením.

Od puberty jsem silněji vnímal spíš hloupější holky a představa, jak se k nim prodírám křovím plytkosti, mě spolehlivě od všech pokusů odrazovala, byť se mi některá

z nich i líbila. No a ty, které jsem naopak detekoval víc rozumem, zas nestály o mne. Jak prosté!

Ne že bych byl Quasimodo nebo asociální tupec. Soudě podle toho, jak se mi dnes derou do postele, jsem pro ně sexy, ale s výhradami, s výhradami.

Chlapče, jen si nalej čistého vína, sexy je hlavně tvoje ředitelská kancelář a tvůj barák za městem.

Prostě nejsem blbý, asi tak. Když mi Věra postavila kufry za dveře (nikdy mi neřekla pravý důvod, jen že mě nesnáší), odstěhoval jsem se do podnájmu a zařekl se, že tohle už mi nikdy žádná neudělá. Od toho okamžiku jsem makal jak irský osadník v Americe. Neexistovalo nic kromě vidiny, že to už budu jen já, kdo ukazuje palcem nahoru nebo dolů. Podřídil jsem veškerý svůj potenciál tomuto cíli a jediní, kdo mě dokázali na chvíli odpoutat od úsilí ukázat ženě, koho odkopla, byly a jsou stále naše děti. Jako otec jsem neselhal. Na to jsem hrdý.

Děcka už studují, já si žiju ve vlastním domě obklopeném zahradou, na jakou by byl pyšný i zahradní architekt Pražského hradu, a když chci, nejsem sám ani v noci. Tím, že nemám postele vedle sebe, dávám najevo nahodilým návštěvnicím, jak moc toužím po jejich každodenní přítomnosti ve svém hájemství. Nijak, dámy, nijak...

Tak tomu bylo do předloňských Vánoc. Pak jsem potkal Irenu. Nechápu, jak se jí zpočátku dařilo vyvrátit všechny mé dosavadní vzorce. Najednou nefungovaly. Málem jsem kvůli ní ty postele srazil...

Netvrdím, že bych to s ní definitivně zamáznul... Sice jsem pro to udělal takřka maximum, ale zdá se mi, že pořád ještě není všechno prohráno. No nic, ještě si to zrekapituluju a uvidím...

Začalo to příjemnou adventní tradicí před dvěma lety

IRENA

Prodíraly jsme se s Ivou přelidněnou metropolí. Ještě že je tak vysoká, napadlo mě, když ji dav ode mne několikrát oddělil a musela jsem hledat její pestrobarevnou čepici s obrovskou bambulí, hitem roku.

Najednou se růžová bambule přestala hýbat. Iva se zastavila a zbrzdila proud lidí mířících stejným směrem.

„Jak tady v tom mumraji můžeš žít?“ zakřičela a zastavila se, takže rozdělila dav na dva proudy, které ji musely obejít.

„Proč sem v tuhle dobu jezdíš?“ zeptala jsem se, jakmile jsem se k ní konečně prodrala.

Právě jsme opouštěly Tesco na Národní třídě – dnes se to jmenuje My, ale říkáme dál Tesco.

„Už si chci koupit jen panáka,“ pronesla zbytečně, rituál byl jasný od chvíle, kdy jsme se dopoledne sešly. Naše adventní a nákupní setkávání – Iva vždycky nakupuje, i když tvrdí, že přijela jen za mnou – pokaždé končí v kavárně, kde si slibujeme, že příště si uděláme čas dřív...

„Zahni doleva,“ musela jsem zavelet, přičemž jsem ji už zase dobíhala; má mnohem delší krok než já, takže se mi zase ztrácela v lidské řece, v níž se mísily různé jazyky. Občany starších ročníků možná těšilo, že už těm cizincům zase rozumí, protože začínala převládat ruština.

Ozývala se spolu s jinými jazyky i v kavárně Louvre, kam jsme úspěšně dorazily, aniž bychom se ještě hledaly.

„Hele, jeden volný,“ ukázala Iva a zrychlila krok, aby poslední neobsazený stůl uchránila před dalšími hosty.

Než se posadila, rozložila kolem sebe všechno, co nakoupila. Obsadila balíčky a taškami dvě volné židle, přes opěradlo jedné pověsila černo-růžovou bundu. „Vezmu ti ji do šatny,“ nabídla jsem se, ale odmítla. Svůj dlouhý kabát jsem tedy odevzdala šatnářce; proč se má válet po zemi? Svěřila jsem jí i dnešní nákup a vrátila se k Ivě, která seděla v noblesní kavárně Louvre jak v hospodě. Dlouhé nohy v kozačkách po kolena natažené až k mé židli, sama pohodlně rozvalená na té své.

„Promiň,“ omluvila se a nohy natáhla do uličky. Málem o ně zakopl číšník, jehož jsme se vzápětí zeptaly, jaké tu mají bílé víno.

Iva nasadila svůj nejšarmantnější úsměv. „Daly bychom si nějaké lepší,“ řekla. Umí být okouzující.

Mladík, připomínající robustní postavou, velkýmnosem a také účesem francouzského herce Depardieua, si rozpačitě otřel ruce o naškrobenou fialovou zástěru, ladící tu s potahy sedadel, a taktně se podíval na ty nákupy. Decentně kývl hlavou směrem k šatně, ale Iva jen mávla rukou a usmála se na něj.

„Depardieu“ – jak jsme mu pak říkaly, začal bez úsměvu vyjmenovávat položky z vinného lístku. Ze seznamu, který se stejně nedal zapamatovat, se nám nejvíc zamlouval Mistellet de Muscat. Tedy hlavně Ivě.

„Tohle nám přineste,“ pravila šelmovsky a já si neodpustila rýpnutí, jen co odešel splnit naši objednávku: „Ty si ho snad udobříješ? Tak drahé víno!“

„Trochu,“ mrkla na mě okem dnes šedomodrým. Má

oči neurčité barvy, ani modré, ani šedé, ale umí mást kombinací stínů, tentokrát šedo-růžových. Já před růžovou prchám, Iva s ní umí zacházet. Ačkoli před dvěma lety překročila čtyřicítku, vypadá mladší. Je sportovní typ. Moje máti tvrdí, že má tváře krev a mlíko. A proč by ne? Je pořád na vzduchu se svými klienty. Jednou u moře, jindy na horách. Podle ní je to lepší než jakákoli kosmetika. Taky se nebojí barev ani módy. Já ano. Jsem konzervativní. V oblékání, chování... I ve výběru vín.

Tahle lahev, nebyla to ani sedmička, je v Louvru dost drahá záležitost i na nás dvě, slušně vydělávající manažerky. Tak se dnes říká těm, kdo šéfují; sobě nebo někomu...

„Budou Vánoce, a to si i jiní lidé dopřejou něco neobvyklého. Někteří se kvůli tomu i zadluží,“ prohlásila Iva nad cenou lahve s úsměvem plným dokonalého chrupu. Její manžel i syn jsou zubní lékaři. Pro upřesnění – exmanžel.

Vyznáme se ve víně lépe než v NICH (mužích). Kromě toho, že má Iva cestovní kancelář, je také sommeliérka a pořádá výlety za vínem.

Natáhla ke mně ruku se sklenkou a pronesla: „Tak šťastné a veselé.“

Venku tma, zato v secesní kavárně bylo světla z křišťálových lustrů až až. Rozhlédla jsem se po přeplněné hale. Využili služeb šatny, napadlo mě při zjištění, že pouze naše volné židle vypadají jak němí sluhové.

„Kdyby to viděl Karel Čapek,“ utrousila jsem s pohledem na ty její věci.

„Nebo Albert Einstein, ten tu prý taky vysedával,“ dodala a osušila si zpocené čelo papírovým kapesníkem. „Vedro, vedro, dědečku,“ zacitovala z Mrazíka.

Iva je poněkud výstřední. Krásou i výškou stoosmdesát centimetrů. Zná ji léta, těžko se mi popisuje, jak vypadá... Pravidelnost, žádné vady ani anomálie... Může mezi lidi i bez make-upu. Ale když si tu práci dá... „Mí klienti padají do mdlob,“ glosovala by. „Mí zazobaní, ale prťaví klienti.“

Podle mé máti jsme jak to slavné dánské filmové duo z němé éry Pat a Patachon. Nad dotazem, která je jako Pat a která jako Patachon, mávne rukou a zabrlá, že jsem detailistka. Nedokáže přiznat, že to neví. Já se svými sto šedesáti čtyřmi centimetry jsem vedle Ivy Pat.

Mohly bychom sepsat životopis té druhé a nespletly bychom se. Víme, jak šel čas. Nemusíme se vidět často, ale když se to podaří, jako bychom v rozhovoru navázaly na něco, co bylo řečeno před okamžikem. Jsme ve věku, kdy si rozumíme víc s přáteli než se sourozenci. S nimi se vidáme na rodinných akcích, výjimečně jen tak, bez důvodu, i když s bratrem nemám žádné rozepře, stejně jako Iva se svou sestrou. Víc společného máme teď s přáteli; až zestárneme, třeba se zase vrátí sourozenecké porozumění z dob mládí. Nebo až tu nebudou rodiče. To se k sobě sourozenci většinou zase vracejí.

S Ivou o sobě víme všechno od dob studia na vysoké. Když jsme po celodenní švatnici po pražských obchodech usedly v Louvru k vínu, neexcelovaly v našem rozhovoru děti, moje dvojčata a Ivy syn Kuba. Už vyrostly a vedly si tak, že se matky mohly bavit o jiných záležitostech. Poslední dobou se silněji prosazovalo téma Iviny cestovky pod vlivem krize a mých časopisů, krizi zcela ignorujících, protože čtenářky si dovedou i v těch nejhorších časech vyšetřit na něco, co jim – vedle televizních seriálů – imaginárně zpestřuje život. Taky si toho v redakci

považujeme, a běda když některá redaktorka vyšle něco hanlivého na adresu čtenářek žijících v zapadlých místech vlasti. To se vážně naštvu a řeknu něco o úctě k těm, co nám umožňují tak nenáročné a příjemné živobyťi.

Však si ze mne kolegyně dělají legraci, obzvláště když občas jedné intelektuálce napíchnu na nástěnku vytištěný mail od věrné odběratelky našich žvástů se slovy: „Pro tuhle paní píšeš, jasný? Svě akademické kecy si nech pro své Sisify.“

Jo, jo, i s tím občas bojuju, že do ryze ženských časopisů tahle dáma cpe články svých přátel z Klubu skeptiků a nebere na vědomí, že čtenářky chtějí naději, a ne zlomyslnou pravdu.

Iva mi rozumí a nic nevyčítá. Čte odborné časopisy a jeden zpravodajský deník. Já jí naše výtvořky nevnučuju, ona ví, že mě to dobře živí a nemusím soupeřit s kolegy o místo na stránce deníků jako kdysi. Umím to, co dělám, nejlépe, a už nemám dilema, proč psát třeba o tom, jak hubnout do plavek. Když to po mně chtěl vedoucí rubriky zvané domácí v jednom z tehdy tří vlivných deníků, považovala jsem to za primitivní téma. „Jo, a na fotce bude Agáta,“ dodal. Kolegové se škodolibě smáli, zatímco já musela hledat ve fotobance Agátu Hanychovou v plavkách.

„Na tohle jsem nemusela mít vysokou,“ zuřila jsem, stejně jako když mě nutili dělat hyenu při různých neštěstích. Snad nejhorší zážitek mám z toho, jak mě vedoucí zpravodajství hnal dělat reportáž s lidmi, jimž právě spadl barák. Praskl a půlka ho odpadla... „Emoce, Irčo, hlavně emoce,“ vyprovázel mě k výtahu a mně se dělalo špatně, protože na takovou práci nemám žaludek. A bylo to horší a horší, už jsem si připadala jak v bulváru.